

Ljetna škola arhivistike, Fotografija: prepoznavanje, čuvanje, opis i digitalizacija, Državni arhiv u Dubrovniku – Hrvatski državni arhiv – ICARUS Hrvatska.

Žrnovo, 19. – 21. rujna 2017.

Prva u zamišljenom nizu ljetnih škola arhivistike na otoku Korčuli održana je tijekom druge polovice rujna 2017. godine u organizaciji Državnoga arhiva u Dubrovniku, Hrvatskoga državnog arhiva i ICARUS-a Hrvatska. Kao tema prve škole odabrana je fotografija – ili preciznije fotografije kao izvorno arhivsko gradivo – koja se prema mišljenju organizatora na našim prostorima još uvijek nalazi na marginama arhivistike. U prostorijama Arhivskog sabirnog centra Korčula-Lastovo u Žrnovu okupilo se dvadesetak djelatnika iz različitih hrvatskih baštinskih institucija – pretežno arhiva – ne bi li kroz predavanja, prezentacije, radionice i razmjenu iskustva pokušali podići razinu znanja o toj vrsti arhivskoga gradiva.

Trodnevna je ljetna škola bila podijeljena u tri veće cjeline: 1. sređivanje i opisivanje fotografija, 2. zaštita i čuvanje fotografija i 3. digitalizacija fotografskoga gradiva. Osim tih tema, dio vremena bio je odvojen i za različita iskustva i primjere iz prakse rada s fotografskim snimkama. Svaka je cjelina uključivala nekoliko predavanja i radionicu na kojoj se pokušalo praktično primijeniti novousvojena znanja i vještine. Predavanja i radionice u vezi s prepoznavanjem, sređivanjem, opisivanjem i digitalizacijom održao sam osobno kao voditelj ove ljetne škole, a teme zaštite i čuvanja fotografija prezentirala je kolegica Martina Bagatin, konzervatorica-restauratorica iz Hrvatskog državnog arhiva. Od instruktora izvan arhivske zajednice okupljene je s vlastitim iskustvima na poslovima obrade fotografskih ostavština, kao i odabranim primjerima projekata digitalizacije koje je sama nazvala „dobrim praksama i inicijativama“, kroz dva izlaganja upoznala Irena Šimić iz Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu.

Fotografije i materijale za radionice osigurali su voditelji primjercima iz svojih referentnih zbirka fotografskih procesa, a kao pokazni su egzemplari korištene i fotografije pohranjene kod domaćina te poneka snimka u vlasništvu polaznika. Na njima su se sudionici škole okušali u prepoznavanju različitih fotografskih procesa te se upoznali sa specifičnim zahtjevima u vezi s njihovom zaštitom, pohranom i digitalizacijom. Osobitu su pozornost i interes izazvali negativni na staklenim pločama, specifična podskupina fotografskih objekata, čija je obrada najčešće otežana zbog slike obrnutih tonskih vrijednosti, a posebne parametre njihove zaštite, čuvanja i digitalizacije uvjetuje karakteristična, čvrsta i ravna, ali lako lomljiva podloga.

Osim spomenutih tema, polaznicima je predstavljena i zbirka fotografija Arhivskog sabirnog centra Korčula-Lastovo, o kojoj je kratko izlaganje održao voditelj centra Tonko Barčot, te iskustva digitalizacije staklenih negativa iz ostavštine korčulanskog fotografa Jakova Peručića. Snimke tog fotografa nedavno su predstav-

ljene javnosti nakon duljeg perioda „skrivanja“, o čemu je – među ostalim – govorio povjesničar umjetnosti Maro Grbić. Predavanja i radionice svojim su višegodišnjim iskustvima, kao i praktičnim pitanjima, dodatno obogatili lokalni fotografi i zaljubljenici u baštinu, kojima dugujemo spašavanje više vrijednih vizualnih dokumenata iz prošlosti Korčule i južne Hrvatske.

Škola je završena okruglim stolom na kojem su sumirani rezultati trodnevnog rada, ali i istaknuta neka aktualna i otvorena pitanja u vezi s fotografijom u arhivima, za koja se pokazalo da ih dijele svi okupljeni koji su na bilo koji način (bili) uključeni u rad s tom vrstom arhivskoga gradiva. Kao mogući odgovor jednoglasno je prihvaćena potreba češćeg održavanja sličnih škola, radionica ili tečajeva na kojima bi arhivska struka kontinuirano imala prilike razmjenjivati iskustva stečena u radu s različitim vrstama arhivskoga gradiva.

Prema mišljenjima polaznika iskazanima kroz anketu na kraju programa, kao i prema doživljaju samih organizatora, prva je ljetna škola arhivistike na Korčuli uspješno odgovorila na većinu postavljenih pitanja i definiranih problema, otvorivši tako prostor za buduća usavršavanja sličnog tipa, na kojima bi se pristupilo detaljnijemu razrađivanju problematike fotografija kao izvornog arhivskoga gradiva i integralnog dijela kulturne baštine u kontekstu njihove obrade, zaštite i danas sveprisutnog reformatiranja u digitalni oblik.

Hrvoje Gržina